

15. 12. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dvojkolejná úprava výše náhrad nemajetkové újmy na zdraví - v čem spočívá a co s ní?

Před rekonstrukcí byla problematika stanovení výše náhrady bolesti a ztížení společenského uplatnění upravena v občanskoprávních i pracovněprávních vztazích v zásadě totožně, neboť oba příslušné kodexy odkazovaly na tentýž podzákoný předpis, a sice vyhlášku Ministerstva zdravotnictví č. [440/2001](#) Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění. Nový občanský zákoník však tuto tzv. náhradovou vyhlášku zrušil, aniž by ovšem pro stanovení výše náhrad bolesti a ztížení společenského uplatnění stanovil bližší pravidla. Zákoník práce občanskoprávní úpravu nepřevzal a v rámci svých přechodných ustanovení i po rekonstrukci odkazoval na náhradovou vyhlášku. Tím byly položeny základy současné dvojkolejnosti, kdy naprosto shodná újma na zdraví je kompenzována dle odlišných kritérií toliko v závislosti na tom, zda se poškozenému přihodila jakožto zaměstnanci či v rámci jeho běžného občanského života.

Abychom mohli relevantně posoudit obsah a důsledky této dvojkolejnosti, bude vhodné si stručně popsat podstatu a odlišnosti obou současně platných úprav. Každá z nich je totiž výsledkem jiného ideového pojetí problematiky kompenzace újmy na zdraví, což s sebou nese související plusy a minusy.

Občanskoprávní úprava

Řešení zvolené novým občanským zákoníkem vychází ze vznešených ideálů „*nekonečné variability soukromého života*“, kterýžto nelze „*nivelizovat*“ tím, že by existoval jakýkoliv sazebník výše náhrad stanovený zákonem či dokonce podzákoným předpisem, aby se tak zjednodušilo rozhodování soudů. S trochou nadsázky lze říci, že dle pojetí nového občanského zákoníku patří veškerá moc v tomto ohledu soudcům – důvodová zpráva totiž v části popisující úpravu náhrad nemajetkových újem na zdraví uvádí, že „*rozhodnutí jednotlivého právního případu náleží jen soudci a zákonodárná moc, natož moc výkonná nemá v působnosti nařizovat soudu, jak má jednotlivý případ rozhodnout*“.

A tak se i stalo. Jak již bylo zmíněno výše, náhradová vyhláška č. [440/2001](#) Sb. byla novým občanským zákoníkem zrušena, a to bez náhrady (omlouvám se za poněkud lacinou slovní hříčku). Nově zavedené ustanovení § 2958 NOZ pak uvádí toliko, že při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou „**vyvažující plně**“ vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy, přičemž vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Dále je v citovaném ustanovení uvedeno, že pokud výši náhrady nelze takto určit, stanoví se „**podle zásad slušnosti**“. Jinými slovy celá problematika odškodnění

bolesti a ztížení společenského uplatnění je postavena toliko na vágních pojmech „plného vyvážení újmy“ a „zásadách slušnosti“.

Zajímalo by Vás, kde udělali autoři této koncepce chybu? Podle mého přesvědčení v první řadě v **přehlednutí skutečnosti, že v praxi je drtivá většina náhrad újem na zdraví řešena mimosoudně**, prostřednictvím pojistných plnění – klasickým příkladem jsou úrazy z dopravních nehod, odškodňované v rámci tzv. povinného ručení. Pro srovnání – například v roce 2014 se dle policejních statistik stalo 85 859 nehod v silničním provozu, při kterých bylo lehce zraněno 18 074 osob a těžce zraněno 2 409 osob.[1] To je v přepočtu 1 707 zraněných osob měsíčně, které je třeba odškodnit, ať již v rámci povinného ručení či jinak. Podle jakého klíče mají za dané situace pojišťovny či jiné povinné subjekty poškozeným plnit? Podle jakých kritérií mají např. poškození či jejich právní zástupci posoudit, že pojišťovnou nabízená kompenzace je adekvátní? U standardních případů (kterých je většina) nemá pojišťovna ani poškozený zájem na jakémkoliv protahování věci zdoluhavým soudním řízením, do kterého je víceméně nutí pojetí nového občanského zákoníku. Nemluvě o tom, že beztak již zahlcené české soudy mají povinnost vést účastníky řízení ke smírnému řešení, které je však prakticky nemožné bez existence konkrétního referenčního rámce.

Tím se dostáváme k dalšímu aspektu, kde se stala chyba – tím, že rozhodování o výši náhrady svěříme soudcům, **toliko přeneseme negativním důsledky** absence bližších pravidel pro stanovení výše náhrady na jednotlivé soudce. Ti budou ve stejném postavení, jako předtím pojišťovny či poškození, tedy nebudou mít žádnou bližší představu o finančním naplnění pojmů „plného vyvážení újmy“ a „zásady slušnosti“, budou však povinováni rozhodnout. A tak každý z nich podle svého nejlepšího vědomí a svědomí rozhodne, ale protože i vědomí a svědomí jednotlivých soudců je jakožto individuální kategorie „nekonečně variabilní“, budou jednotlivé výše náhrad i v typově zcela shodných případech potenciálně velmi odlišné. Tím se ovšem dostáváme do **zásadního rozporu s ochranou legitimního očekávání** zakotvenou v § 13 NOZ, podle kterého každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích.

V rámci objektivitu budiž uvedeno, že důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku připouští (doufejme jako prevenci nahodilého judikování výše náhrad u typově shodných kauz), aby **se soudní praxe sama shodla na zásadách**, podle nichž bude postupováno, přičemž výslovně zmiňuje „*tabulky, vzorce nebo klíče speciálně pro tyto účely*“. Tím však podle mého názoru řešení zvolené občanským zákoníkem dosáhlo v rámci dělby moci přesně opačného extrému vůči stavu, kterému chtělo zabránit – jestliže dle důvodové zprávy „*zákonodárná moc, natož moc výkonná nemá nařizovat soudu, jak má jednotlivý případ rozhodnout*“, pak obdobně můžeme argumentovat, že moc soudní nemá zasahovat do působnosti moci zákonodárné či výkonné tím, že bude stanovovat **obecná pravidla** pro stanovení výše náhrad nemajetkové újmy na zdraví. Řečeno slovy předlistopadového klasika, zde to autoři nového kodexu s tím přesunem pravomocí na soudní moc zřejmě „trochu přešvihli“.

Doména soudní moci je totiž v rozhodování **konkrétních sporů** mezi konkrétními účastníky, nikoliv ve stanovování obecných pravidel. Kdybychom řešení zvolené novým občanským zákoníkem pro oblast náhrad za ublížení na zdraví aplikovali na všechny občanskoprávní vztahy, stačilo by nový soukromoprávní kodex zredukovat na ustanovení, že je vždy třeba „vyvážit plně“ vzniklou újmu a postupovat „podle zásad slušnosti“ s tím, že stanovení případných bližších pravidel by bylo ponecháno na soudní moci. Takovýto stav se zdá absurdní, nicméně v oblasti kompenzace bolesti a ztížení společenského uplatnění jde o aktuálně platnou a účinnou právní úpravu.

Nelze jistě vyčítat soudní moci, že by o vzniklý stav stála či se o něj aktivně přičinila. Naopak se s ním musela v zájmu prevence hrozícího právního chaosu ve spolupráci se zástupci právní praxe

aktivně vypořádat, přičemž jedinou cestou bylo využít zmíněné možnosti vypracování „*tabulek, vzorců nebo klíčů speciálně pro tyto účely*“. A tak vznikla Metodika k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (dále jen „**Metodika**“), která byla „posvěcena“ Nejvyšším soudem nejprve publikací na jeho webových stránkách a posléze publikací ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 63/2014. V čísle 1/2015 této sbírky pak následně byla publikována Redakční oprava k odstranění technických chyb a nepřesností (dále jen „**Redakční oprava Metodiky**“), která obsahovala některé opravy, změny a doplnění Metodiky.

Ve vztahu **ke kompenzaci bolesti** byl Metodikou v principu převzat bodový systém zrušené náhradové vyhlášky č. [440/2001](#) Sb., tedy tzv. **etiologický přístup** (zohlednění příčiny). Nadále se tedy v tomto ohledu vychází z klasifikace bolestivých stavů podle postižení jednotlivých orgánů či částí těla, přičemž každému takovému stavu je přiřazen určitý počet bodů vyjadřující míru tomu odpovídající bolesti. Hodnota bodu byla oproti zrušené náhradové vyhlášce zvýšena ze 120,- Kč na **cca 250,- Kč** (přesněji řečeno na 1 % hrubé měsíční nominální mzdy v národním hospodářství za kalendářní rok předcházející roku, v němž vznikl nárok, což např. pro rok 2015 vychází na 256,86 Kč).

Naproti tomu **u kompenzace ztížení společenského uplatnění** Metodika přistoupila k vytvoření zcela nového systému, který zohledňuje skutečně vzniklé trvalé následky, bez ohledu na jejich příčiny. Tuto změnu lze jedinečně přivítat, neboť je třeba odškodnit konkrétní negativní důsledky újmy na zdraví, přičemž není zásadně rozhodné, jaká újma k těmto důsledkům vedla. Princip výpočtu vychází z pomyslné hodnoty zmařeného (byť neskončeného) lidského života při 100% vyřazení ze všech sfér společenského zapojení, která byla stanovena **na cca 10 milionů Kč**. Konkrétně jde o 400násobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v národním hospodářství za kalendářní rok předcházející roku, v němž se ustálil zdravotní stav poškozeného, což pro rok 2015 odpovídá částce 10.274.400,- Kč.

Oněch „sfér společenského zapojení“ alias domén posuzuje Metodika celkem 73, přičemž v každé z nich se v rámci škály 0 - 100 % hodnotí pomocí 5 stupňů postižení příslušné omezení. Na základě matematického zpracování všech 73 těchto domén se zjistí výsledné procentní omezení poškozeného za všechny oblasti společenského uplatnění, a toto procento se pak vynásobí výše uvedenou hodnotou 100% zmařeného (byť neskončeného) lidského života. Tedy například za situace, kdy výsledné procentní omezení činí 30 %, obdrží poškozený na kompenzaci za ztížení společenského uplatnění cca 3 milióny Kč.

Potud je vše principiálně v pořádku, snad výjimkou zbytečně vysokého počtu domén, zásadní problém však spočívá v tom, že „matematické zpracování“ inzerované Metodikou ve skutečnosti - dle algoritmu zveřejněného v Redakční opravě Metodiky - představuje **prostý aritmetický průměr jednotlivých domén**. Jinými slovy Metodika zcela v rozporu s realitou přisuzuje např. nedostatku soběstačnosti v oblasti uspokojování základních lidských potřeb (jídlo, pití atd.) stejnou váhu, jako např. nedostatku soběstačnosti v oblasti jednání s cizími lidmi či formálních společenských vztahů. Jde o obdobný lapsus, jako kdyby všem bolestivým stavům byla Metodikou přiřazena stejná bodová hodnota.

Další značně problematickou stránku Metodiky spatřuji ve skutečnosti, že poškození (stejně jako jejich advokáti či jiní zástupci) **nemají přístup k jakékoliv online aplikaci**, která by jim umožnila bezplatně si provést alespoň orientační výpočet výše jejich nároků dle Metodiky. Adresáti nové občanskoprávní úpravy tedy ani při existenci pravidel nastavených Metodikou nemají k dispozici jednoduchou možnost, jak si alespoň orientačně zjistit výši svých potenciálních nároků. Zjištění **elementárního obsahu zákonných nároků** podle mého názoru nelze vázat na zakoupení jakékoliv komerční aplikace.

Přes výše uvedené nedostatky se domnívám, že **Metodika je oproti náhradové vyhlášce krokem kupředu**, zejména pokud jde o kompenzaci ztížení společenského uplatnění, kde byl opuštěn poněkud nepřiléhavý etiologický princip a jsou odškodňovány skutečné následky. Ohledně bližší analýzy Metodiky si dovoluji odkázat na sérii svých pěti článků na toto téma, které byly publikovány na tomto serveru.[2]-[6]

Pracovněprávní úprava

I když náhradová vyhláška č. [440/2001](#) Sb. byla novým občanským zákoníkem zrušena, v pracovněprávních vztazích byla i po rekodifikaci nadále aplikována. Již od 1. ledna 2012 totiž zákoník práce obsahoval přechodné ustanovení § 394 odst. 2, podle kterého se **až do doby nabytí účinnosti právní úpravy úrazového pojištění** mělo postupovat dle náhradové vyhlášky č. [440/2001](#) Sb. (která v tu dobu ovšem ještě nebyla zrušena). Toto přechodné ustanovení „přežilo“ i 1. leden 2014, tedy den nabytí účinnosti nového občanského zákoníku.

Situace, kdy přechodné ustanovení zákoníku práce odkazovalo na použití předpisu, který byl již zrušen, ovšem znejistělo část praxe ohledně použitelnosti náhradové vyhlášky. Nutno říci, že tato právní ustrašenost byla zcela zbytečná, neboť je inherentní vlastností každého přechodného ustanovení, že ohledně části právních vztahů odkazuje na použití již zrušeného právního předpisu (většinou toho, který byl právě novým zákonem zrušen). Tato víceméně umělá aplikační „kauza“ byla nicméně vyřešena společným stanoviskem Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví, ve kterém obě ministerstva prezentovala svůj právní názor, že při odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání se i po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku nadále postupuje podle náhradové vyhlášky č. [440/2001](#) Sb., a to právě s ohledem na § 394 odst. 2 ZP.

Jak známo, koncepčně i jinak nešťastnému zákonu č. [266/2006](#) Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, byla tak dlouho odkládána účinnost, až se stal zcela nepoužitelným a byl v rámci novely zákoníku práce č. [205/2015](#) Sb. s účinností od 1. října 2015 zrušen. Současně s tím ovšem skončilo i aplikační přežívání náhradové vyhlášky č. [440/2001](#) Sb., neboť byl zrušeno i výše zmíněné přechodné ustanovení § 394 odst. 2 ZP, které na tuto již zrušenou vyhlášku odkazovalo. **Nově vložený § 271c ZP** stanoví, že náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění se poskytuje zaměstnanci nejméně výši podle nového prováděcího předpisu. Tím už není vyhláška Ministerstva zdravotnictví, ale nařízení vlády – už tedy nemáme náhradovou vyhlášku, ale náhradové nařízení vlády (aspoň se to nebude plést).

Nepřekvapí, že ani v tomto případě státní správa nestihla vydat prováděcí předpis včas, šlo však o zpoždění „pouze“ necelý měsíc. Dne 26. října 2015 tak vyšlo ve Sbírce zákonů nařízení vlády č. [276/2015](#) Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání (dále jen „**náhradové nařízení vlády**“). Koncepčně vychází ze stejných principů jako náhradová vyhláška č. [440/2001](#) Sb., došlo však **ke zvýšení bodu ze 120,- Kč na 250,- Kč**, čímž se víceméně dorovnala hodnota bodu používaná Metodikou. Zajímavostí je, že dle svého přechodného ustanovení (§ 10) se náhradové nařízení vlády použije retroaktivně i na případy bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené přede dnem nabytí účinnosti nařízení, pokud přede dnem nabytí účinnosti ještě nebyl vydán lékařský posudek podle náhradové vyhlášky č. [440/2001](#) Sb. V praxi se slova „vydán“ budou ze strany poškozených a jejich zástupců jistě lehce účelově vykládat jako „vyexpedován do světa“, neboť s ohledem na navýšení bodu bude pro poškozeného bezpochyby výhodnější kompenzace dle náhradového nařízení vlády.

Jinak koncepčně zůstalo u náhradového nařízení vlády vše při starém, včetně zachování etiologického přístupu u kompenzace ztížení společenského uplatnění. Tak například ztráta jedné ledviny je z hlediska ztížení společenského uplatnění „oceněna“ 1 000 body (250.000,- Kč) bez ohledu na to, jak se tato újma do zdraví promítla do jednotlivých sfér života poškozeného. Tím se

náhradové nařízení vlády zásadně liší od Metodiky.

Důsledky dvojkolejně právní úpravy

Je logické, že pokud je tatáž újma na zdraví posuzována na základě dvou různých hodnotících systémů, vyjdou v drtivé většině případů odlišné výsledky. I kdyby v desítkách procent těchto případů šlo o méně významné rozdíly, pořád zůstává více než polovina případů, kdy tyto rozdíly budou signifikantní. Je tento stav akceptovatelný z hlediska **ústavněprávního principu rovnosti**, vyjádřeného primárně v čl. 1 Listiny základních práv a svobod, podle kterého jsou lidé svobodní a rovní v důstojnosti i právech? **Domnívám se, že nikoliv**, zejména pak nikoliv v tom gardu, že by zaměstnanec měl nárok na nižší kompenzaci než „klasický občan“ jenom proto, že se mu úraz přihodil při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Tento výsledek by podle mého názoru byl též **v rozporu se základními zásadami pracovněprávních vztahů**, jako je zvláštní zákonná ochrana postavení zaměstnance (§ 1a písm. a) ZP) či zákaz diskriminace (§ 1a písm. e) a § 16 odst. 2 věta první ZP). Nicméně ani v opačném gardu nevidím důvody pro rozdílné úrovně kompenzace – proč by měl mít např. drobný živnostník nárok na nižší kompenzaci, než zaměstnanec?

Pokud bychom si konkrétní důsledky ukázali na výše zmíněném příkladu ztráty jedné ledviny, je akceptovatelné, aby s tím spojené ztížení společenského uplatnění bylo zaměstnanci kompenzováno částkou 250.000,- Kč, zatímco jeho kolegovi, kterému se stejný úraz přihodil při víkendovém sportování, například částkou 500.000,- Kč? Pokud se shodneme, že nikoliv, je třeba najít cestu, jak tuto neodůvodněnou nerovnost interpretačně překonat.

Domnívám se, že cestu nabízí novelizované znění zákoníku práce, když nový § 271c ZP stanoví, že náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění se poskytuje zaměstnanci **nejméně** výši dle náhradového nařízení vlády. Pro případ soudního řízení je využitelné též nové ustanovení § 271s ZP, z něhož vyplývá, že soud může výši odškodnění stanovenou náhradovým nařízením vlády **přiměřeně zvýšit**. Z předchozího analogického ustanovení § 388 ZP vyplývalo, že soud může výši odškodnění stanovenou prováděcím právním předpisem přiměřeně zvýšit pouze „ve výjimečných případech“, tato přísná podmínka tedy byla ze zákona vypuštěna.

Jestliže sama pracovněprávní úprava svoji textací umožňuje přiměřené zvýšení výše kompenzace, je při aplikaci ústavněprávního principu rovnosti před zákonem jenom logické, že měřítkem rovnosti by měla být výše kompenzace vypočtená dle Metodiky. Bude tedy nutné provést kalkulaci odškodnění **jak podle náhradového nařízení vlády, tak podle Metodiky**, přičemž pokud Metodika povede k vyšším částkám odškodnění, bude zaměstnanci náležet kompenzace ve výši dle Metodiky. Tento závěr bude zcela v souladu s citovaným § 271c ZP, podle kterého zaměstnanci náleží náhrada nikoliv (slepe) dle náhradového nařízení vlády, ale **nejméně** v této výši.

Praktická aplikace tohoto postupu bude v praxi jistě narážet na neochotu pojišťoven, které nebudou nadšené z toho, že by měly vyplácet vyšší pojistné plnění. Další praktickou překážkou bude shora kritizovaná reálná nedostupnost „laického“ výpočtu kompenzace ztížení společenského uplatnění dle Metodiky, což kontrastuje s výpočtem téhož dle náhradového nařízení vlády, kde nalézt příslušnou položku příčiny ztížení společenského uplatnění a tomu odpovídající bodové ohodnocení je mnohem snazší. Tyto překážky by však neměly být důvodem, proč zaměstnancům přiznávat nižší odškodnění než ostatním občanům, zejména pak ne za situace, kdy věc dospěje do stádia soudního sporu.

Tolik k řešení na půdorysu současné právní úpravy. *De lege ferenda* bych navrhoval občanskoprávní i pracovněprávní úpravu kompenzace újmy na zdraví **sjednotit, a to na platformě Metodiky**, neboť ta v oblasti kompenzace bolesti vychází ze stejných východisek jako náhradové nařízení vlády (etiologický přístup) a v oblasti kompenzace ztížení společenského uplatnění vychází z modernějšího a přiléhavějšího přístupu zohlednění skutečně vzniklých následků ve všech relevantních sférách

společenského zapojení. K tomu však bude vhodné Metodiku zjednodušit (snížit současný počet 73 domén), správně nastavit váhy jednotlivých domén a zajistit bezplatný online přístup k alespoň rámcovému laickému výpočtu výše kompenzace, neboť současná „mlha“ v tomto ohledu je krajně nežádoucí. S ohledem na výše zmíněné ústavněprávní pochybnosti ohledně přesahu moci soudní do moci zákonodárné či výkonné považují též za vhodné, aby **Metodika byla vydána formou nařízení vlády**, což by si samozřejmě vyžádalo též drobnou „zmocňovací“ novelizaci nového občanského zákoníku.

Závěr

Současná dvojkolejnost občanskoprávní a pracovněprávní úpravy je spíše důsledkem nekoordinovaného legislativního vývoje, než promyšleným projevem hluboké právní analýzy. Úprava odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění byla po dlouhé období principiálně jednotná, aniž by to mělo jakýkoliv vliv na její funkčnost. **Neexistuje proto podle mého názoru žádný relevantní důvod**, proč činit rozdíly mezi bolestí a ztížením společenského uplatnění u zaměstnanců a ostatních občanů či mezi tím, zda u téže osoby došlo k újmě na zdraví v rámci zaměstnání či mimo něj. Za účelem zabránění nežádoucímu znevýhodnění zaměstnanců v případech, kdy výše kompenzace dle náhradového nařízení vlády bude znatelně nižší než podle Metodiky, bude vhodné **provádět výpočet dle obou systémů** a kompenzaci přiznat podle toho, který výpočet bude pro zaměstnance výhodnější. Do budoucna pak navrhuji obě úpravy sjednotit na platformě zdokonalené Metodiky, vydané ve formě nařízení vlády.

MUDr. Mgr. Daniel Mališ, LL.M.,
advokát

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350
Fax: +420 296 368 351
e-mail: law.office@mn-legal.eu

[1] Ředitelství služby dopravní policie Policejního prezidia České republiky: Přehled o nehodovosti na pozemních komunikacích v České republice za rok 2014, Praha květen 2015, s. 8 - dostupné na [www](http://www.policie.cz), k dispozici v PDF formátu >>> [zde](#).

[2] Nová metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví - zatím zčásti nehotová,

ale velmi užitečná, MUDr. Mgr. Daniel Mališ, LL.M. - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[3] Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví podruhé - publikován dosud neveřejný algoritmus, MUDr. Mgr. Daniel Mališ, LL.M. - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[4] Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví potřetí - zákoutí a taje redakční opravy metodiky, MUDr. Mgr. Daniel Mališ, LL.M. - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[5] Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví počtvrté - jak se (ne)lze domoci praktického výpočtu, MUDr. Mgr. Daniel Mališ, LL.M. - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[6] Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví popáté a naposledy - přehled „externích“ změn Metodiky, MUDr. Mgr. Daniel Mališ, LL.M. - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[7] Společné stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví k postupu při odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání po nabytí účinnosti NOZ ze dne 28. ledna 2014 - dostupné též na [www](#), k dispozici v PDF formátu >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)